

1. Кримінальний процесуальний кодекс України, прийнятий 13 квітня 2012 р.: Голос України від 19.05.2012 / N 90-91 /.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України, затверджений Законом від 28.12.60 ( 1000-05 ), ВВР, 1961, N 2 ст. 15.

**Князєв С.В.,**

здобувач кафедри економічної безпеки  
Національної академії внутрішніх справ

### **НЕОБХІДНІСТЬ ВНЕСЕННЯ НОВАЦІЙ В КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО - ДІЄВИЙ ЧИННИК ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ НА РИНКУ ЖИТЛА**

20 листопада 2012 року вступив в дію новий КПК України. До його прийняття та вступу в дію серед учених процесуалістів, практичних працівників правоохоронних органів та суду точилася гостра дискусія як по окремих нормах майбутнього КПК, так і щодо нього взагалі. Практика застосування його положень, в тому числі і при протидії злочинам на ринку житла, є неоднозначною, обумовлює неефективність дій правоохоронних органів. Тому ми виокремлюємо і пропонуємо до дискусії певні положення КПК.

Згідно з вимогами ч.7 ст. 236, ч.7. ст. 237 КПК України вилучені під час обшуку (в тому числі і особистого) або огляду речі та документи, що не належать до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном. При цьому Закон не містить виключень щодо переліку такого майна залежно від того чи належить воно підозрюваному, чи ні. Тим більше, що при проведенні таких слідчих дій встановити належність речі на місці або на наступний робочий день майже неможливо. Водночас, згідно з ч.1 ст. 167 КПК України, тимчасовим вилученням майна є фактичне позбавлення підозрюваного можливості володіти, користуватися та розпоряджатися певним майном до вирішення питання про арешт майна або його повернення. Згідно з ч. 5 ст 171 КПК

України клопотання про арешт тимчасово вилученого майна має бути подано не пізніше наступного робочого дня після вилучення майна, інакше майно має бути негайно повернуто особі, у якої його вилучено. З урахуванням цих положень КПК України виникають такі проблемні питання: як слід вчинити з майном, що належить особам, які не мають значення до кримінального провадження і яке вилучено під час обшуку і в подальшому буде визнано речовим доказом; чи необхідно щодо всього майна, яке вилучається в ході обшуку та огляду, на наступний робочий день звертатися з клопотанням до суду про його арешт, уважаючи таке майно тимчасово вилученим; якщо такі дії слід робити лише щодо майна підозрюваного, то з якого моменту майно слід вважати тимчасово вилученим, якщо після з'явлення у провадженні підозрюваного буде з'ясовано, що вилучене майно належить йому, або якщо на момент вилучення майна його власник був невідомий; чи можна тимчасово вилучати в ході обшуку майно підозрюваного для його подальшого арешту для забезпечення цивільного позову або конфіскації майна, якщо це майно не є набутих у результаті вчинення кримінального правопорушення, доходом від нього, або на яке спрямоване кримінальне правопорушення (п.4 ч.2 ст. 167 КПК України). Уважаємо за доцільне передбачити можливість тимчасового вилучення та накладення арешту на майно, яке є речовим доказом у провадженні, як належного підозрюваному, обвинуваченому та і іншим особам. Для забезпечення цивільного позову та конфіскації майна необхідно дозволити накладання арешту на все майно підозрюваного (обвинуваченого). Ч. 5 ст. 171 КПК України зазначено, що клопотання слідчого, прокурора про арешт тимчасово вилученого майна має бути надано не пізніше наступного робочого дня після вилучення майна, інакше майно має бути негайно повернуто особі, в якої його вилучено. Зазначений строк є замалим, оскільки до наступного робочого дня, враховуючи те, що обшук є невідкладною слідчою дією і може бути проведений і закінчений після 22 годин, неможливо вирішити питання належать чи ні вилучені речі до

кримінального правопорушення, яке розслідується, і мають чи ні ці речі відношення до інших правопорушень (наприклад, крадіжок чужого майна) також слідчому і прокурору водночас необхідно вирішувати питання про складання повідомлення про підозру, якщо особа затримана, підготовку клопотання про обрання затриманому запобіжного заходу, проведення інших слідчих дій. Тому доцільним є внести зміни до ч.5 ст. 171 КПК України в частині повернення тимчасово вилученого майна не на наступний робочий день, а протягом трьох днів з моменту його вилучення.

У системі ЄРДР не передбачена можливість пошуку кримінальних проваджень загалом всіх органів прокуратури або МВС, ДПС, СБУ, а також категорій злочинів (про злочини з ознаками корупції, вчинені у бюджетній системі, у сфері земельних правовідносин тощо), що в свою чергу ускладнює роботу структурних підрозділів апарату прокуратури, МВС, ДПС, СБУ з моніторингу злочинів. Електронні ключі керівників слідчих управлінь ГУМВС України не дають можливості відслідковувати кримінальні провадження, зареєстровані слідчими міліції у своїх областях, а лише з апарату слідчих управлінь.

У п.2.2 Положення про порядок ведення ЄРДР зазначено, якщо у заяві, повідомленні не зазначено всі відомості про вчинення кримінального правопорушення, проводяться певні дії у строк, що не перевищує 7 днів. Якщо в результаті проведених дій встановлено обставини, які свідчать про вчинення кримінального правопорушення, то за згодою прокурора проводиться досудове розслідування. У разі не підтвердження під час перевірки обставин, які свідчать про вчинення кримінального правопорушення, приймається постанова про закриття кримінального провадження. Виникає питання: чи підлягає реєстрації в ЄРДР заява чи повідомлення, в якому не зазначено достатньої інформації про вчинене кримінальне правопорушення одразу після його надходження до органу досудового розслідування. Якщо так, чому прокурор надає згоду на досудове розслідування тільки після проведення

певних перевірочних дій, якщо ч.2 ст 214 КПК України передбачено, що досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до ЄРДР. У разі якщо заява чи повідомлення, у якому не зазначено достатньої інформації про вчинене кримінальне правопорушення, не підлягає реєстрації в ЄРДР до встановлення такої інформації, на яких підставах приймається постанова про закриття кримінального провадження. Що мається на увазі під словом «тощо» у ч. 1 п.2.2 Положення. Чи передбачені інші перевірочні дії, окрім надіслання вимоги про надання документів, даних (наприклад, опитування службових осіб установ, підприємств та організацій, свідків події).

Усі ці питання потребують негайного вирішення та удосконалення електронної версії «Єдиного реєстру досудових розслідувань» і приведення наказу від 17 вересня 2012 р. № 69 Генерального прокурора України до вимог ст. 214 КПК України, або внесення змін до цієї статті КПК.

**Рубежанська О.В.,**  
здобувач кафедри риміналістики та  
судової медицини Національної  
академії внутрішніх справ

### **ПОПЕРЕДЖЕННЯ ФАКТІВ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ ОБЛАДНАННЯ, ЯКЕ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ**

В останні роки перед Україною, поряд з соціально-економічними труднощами, є проблема наркоманії та нелегального розповсюдження наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (далі – наркотиків), яка охоплює дедалі більш широкі кола нашого суспільства. Негативний динамізм цього явища потребує нарощування адекватних заходів протидії. Воно буде більш ефективнішим,